
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תאוריות ותהליכים ארגוניים ויישומיהם בחינוך - 34213

תאריך עדכון אחרון 05-08-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אדם ניר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: adam.nir@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יציג תיאוריות ארגוניות מרכזיות כבסיס להבנת התנהגות ארגונית. כמו כן, הקורס יעסוק בתהליכי הפעלה שהם מרכזיים בחיי ארגונים בהם מוטיבציה, סיפוק, תמריצים, עידוד, שיתוף, מנהיגות, אחריות, סמכות וכוח, תכנון, תאום, תקשורת וקבלת החלטות, בתהליכי למידה מניסיון והערכה, היזון חוזר, בהתמודדות עם בעיות ושינוי. במהלך הקורס יושם דגש על הכרת המאפיינים הייחודיים למערכות חינוך ציבוריות תוך שימת דגש מיוחד על מאפייניה של מערכת החינוך הישראלית ברמה הלאומית והמקומית.

מטרות הקורס:

- הרחבת הידע בתיאוריות, גישות ומושגים של מנהל וניהול בכלל וחינוך בפרט.
- פיתוח ההבנה בנוגע להתנהגות ארגונית של היחיד, הקבוצה והארגון.
- העמקה במספר תהליכים שהם בסיסיים לארגון ומנהל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנטים יכירו תיאוריות ארגוניות, ויוכלו ליישם ידע ארגוני ולהפעיל שיקול דעת במצבים משתנים המאפיינים את נסיבות הפעולה של בתי ספר ציבוריים.

דרישות נוכחות (%) :

הסטודנטים מצופים להגיע ולהשתתף

שיטת ההוראה בקורס: שיעורים פרונטאליים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

• פתיחה: מהי תיאוריה? מהי תיאוריה ארגונית?

• הארגון כמערכת

כך וקאהן (תשמ"ז). "ארגונים וגישת המערכות", אצל: רחל אלבוים-דרור, מדיניות ומנהל-מקראה, הוצאת מגנס, ע' 25-38.

• היחיד והארגון - הרמוניה או קונפליקט?

- ארג'ריס, ק. (תשמ"ז). "בין מטרות אישיות למטרות הארגון", אצל: רחל אלבוים-דרור, מדיניות ומנהל מקראה, הוצאת מגנס, ע' 358-367.

• גישת הניהול המדעי

טאב, י. ומנהיים, ב. (תשכ"ה). הגורם האנושי בעבודה, הוצאת דביר. פרק א', ע' 13-42.

• גישת יחסי אנוש

אלבויים-דרור, ר. (תשמ"ז). "שלוש אסכולות בתורת המינהל ומינהל החינוך", אצל: רחל אלבויים-דרור, מדיניות ומנהל-מקראה, ע' 63-80

□ תיאוריה X ; תיאוריה Y ותיאוריה Z (הניהול היפני)
גזיאל, ח. (1990). מחשבה מינהלית בת זמנינו, הוצאת רמות-אוניברסיטת ת"א, פרק 4, עמ' 111-128

□ המודל הבירוקרטי
משוניס, ג'. (1996). סוציולוגיה, פרק 7: החל מ"מקורות הבירוקרטיה", ע' 183-195

□ סמכות

□ כוח ומשמעת
מקניאק, ד. (תשמ"ז). "מקור כוחם של שותפים זוטרים כארגונים מורכבים", אצל: רחל אלבויים-דרור, מדיניות ומנהל-מקראה, ע' 409-420

פראנץ' ג'. וריון, ב. (1968). "הבסיסים לכוח חברתי", בתוך: דינמיקה קבוצתית בעריכת קרטרייט וזנדר, כרך ב', ע' 761-778.

□ למידה ארגונית
סנג'י, פ.מ. (1988). הארגון הלומד, הוצאת מטר, ת"א, פרקים 1-2 .

Argyris, C. & Schon, A.D. (1978) *Organizational learning: A theory of action research*, Addison Wesley Pub., chapters 1-2.

□ במנהל ואתיקה T.Q.M
בן דב, א. "M.Q.T מסיסמא למציאות", ניהול, גיליון 88, אוקטובר 1992.

□ מנהיגות בארגון
- טננבאום, שלר ומסריק (תשמ"ז). "מנהיגות - מסגרת עיון", אצל: רחל אלבויים-דרור, מדיניות ומנהל מקראה, ע' 390-408

□ סגנון הניהול והשלכותיו
Getzels J. and Guba, G. (1957). "Social Behavior and the administrative Process", *The School Review*, 65 pp. 423-441.

ענבר, ד. (2000). ניהול השונות, ע' 4-82

□ מאפייני מערכת החינוך הישראלית: אוטונומיה, מרכז מול ביזור וניהול עצמי
אלבויים-דרור, ר. (תשמ"ז). "מאפיינים ארגונים של מערכת החינוך, אצל: רחל אלבויים-דרור, מדיניות ומנהל-מקראה, ע' 116-133.

Weick, K. E. (1976). *Educational organizations as loosely coupled systems*,

Administrative Science Quarterly, March, 21, 1-19.

□ תהליכי הערכה ולמידה מניסיון
נבו, ד. (1989). הערכה המביאה תועלת, הוצאת מסדה, ת"א, פרקים א, ב, ג.

□ בעיות בארגון – מהתעלמות לעימות.
Inbar, D & Milstein, M. (1987). "The ABC of Organizational Behavior", *Personnel*, June, pp. 50-56.

□ תהליכי קבלת החלטות ומודלים פסיכולוגים
מרץ, ג. וסימון, ה. (תשמ"ז). "קונפליקטים במסגרת הארגון", אצל: רחל אלבוים-דרור, מדיניות ומנהל-מקראה, עמ' 368.

ג'ניס, ל. א., ומאן ל. (1993). תהליך קבלת החלטות, משרד הביטחון ההוצאה לאור, מהדורה שמינית, פרק 3, ע' 41.

□ מוטיבציה בארגון
טאב, י. ומנהיים, ב. (תשכ"ה). הגורם האנושי בעבודה, הוצאת דביר, פרק י', ע' 212-226

□ הסביבה הארגונית
קארלסון, ר. (תשמ"ז). "הגבלות הסביבה והשלכותיהם על ארגונים - ביה"ס הציבורי ולקוחותיו", אצל: רחל אלבוים-דרור, מדיניות ומנהל-מקראה, עמ' 162

□ מטרות הארגון
סמואל, י. (1990). ארגונים: מאפיינים, מבנים ותהליכים, אוניברסיטת חיפה, פרק 3 ע' 46-60

Reddin, W.J. (1997). *Managerial Effectiveness*, MacGraw Hill, NY chap. 22, pp. 275-285.

□ תקשורת בארגון
Greenberg, J. & Baron, R.A. (2000). *Behavior in Organization*, 7th Ed, New Jersey: Prentice Hall chap. 8.

□ אחריות בארגון
ענבר, ד. (1983). אחריות, ספרית הפועלים, פרק ב' ע' 56-64

□ תהליכי שינוי בארגון
ואצלויק, ויקלנד ופיש (1986). שינוי - עקרונות של יצירת בעיות ופתירתן, ספרית הפועלים, ע' 45-53 ; 85-99.

חומר חובה לקריאה:
ראה סעיף קודם

חומר לקריאה נוספת:
אין

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
אין